

16 Ιανουαρίου 2019

Μητροπολίτης Νουβίας, Σάββας: Το ταξίδι από τη Χάλκη μέχρι την Αφρική όπου επιτελεί σημαντικό ιεραποστολικό έργο

[Θέατρο, Κινηματογράφος, Ντοκυμανταίρ, TV και Διαδίκτυο / Συνεντεύξεις](#)

Συνέντευξη στη Μαίρη Φώτη

Ο συμπατριώτης μας μητροπολίτης Νουβίας, υπέρτιμος και έξαρχος παντός Σουδάν και Ερυθραίας κ. Σάββας, εδώ και 18 ολόκληρα χρόνια, επιτελεί ιεραποστολικό έργο στην Αφρικανική Ηπειρο.

Ανθρωπος χαμηλών τόνων, προσηνής και ταγμένος στο δρόμο της εκκλησίας, που από μικρός ήθελε να ακολουθήσει, όταν ακόμα έπαιζε στα σοκάκια της Χάλκης, όπου γεννήθηκε το 1971, ο μητροπολίτης Νουβίας ήρθε στο ραντεβού μας για τη συνέντευξη φορώντας ένα απλό μαύρο ράσο, ταπεινός και εγκάρδιος.

Εντάχθηκε στον κλήρο του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας, μετά από πρόσκληση μακαριστού Πατριάρχη κυρού Πέτρου Ζ αναλαμβάνοντας τη διεύθυνση του Γραφείου Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων του Πατριαρχείου. Το 2001 υπηρέτησε ως πατριαρχικός επιτροπεύων στην Επιτροπεία Αλεξανδρείας και υπεύθυνος των Οικονομικών του Πατριαρχείου. Μετά την επαναλειτουργία της Πατριαρχικής Σχολής Αλεξανδρείας με την προσωπική μέριμνα της Α.Θ.Μ. του Πάπα και Πατριάρχου Αλεξανδρείας κ. Θεοδώρου του Β΄, διορίστηκε σχολάρχης και μέλος

της Συνοδικής Επιτροπής. Το 2009 με εισήγηση της Α.Θ.Μ. του Πάπα και Πατριάρχη Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής κ.κ. Θεοδώρου του Β΄, εξελέγη παμψηφεί, επίσκοπος της νεοσυσταθείσας Επισκοπής Μπουρούντι και Ρουάντας και στη συνέχεια μητροπολίτης Άκκρας. Το 2015 εξελέγη μητροπολίτης Νουβίας.

Στη συνέντευξή του στη «δ», μιλά για την απόφασή του να μεταβεί στην Αφρική, για τις μεγάλες δυσκολίες που βίωσε και βιώνει σε μια ήπειρο που μαστιζείται από φτώχεια και αρρώστιες, για το ιεραποστολικό έργο που επιτελεί και μοιράζεται μαζί μας, τις πιο ωραίες αλλά και τις πιο δύσκολες στιγμές που έχει βιώσει μέχρι σήμερα.

• **Σεβασμιότατε, να ξεκινήσουμε από το τέλος προς την αρχή την συνέντευξη. Σήμερα σε ποια Μητρόπολη βρίσκεστε;**

Στην Μητρόπολη Νουβίας. Η Μητρόπολη Νουβίας περιλαμβάνει το Σουδάν, το Νότιο Σουδάν και πρόσφατα, λόγω των προβλημάτων που έχει με την Αιθιοπία, προστέθηκε και η Ερυθραία.

• **Πόσο καιρό είστε εκεί;**

Στο Σουδάν είμαι δύο χρόνια. Πριν ήμουν στην Μητρόπολη Άκκρας, και πριν στο Μπουρούντι.

• **Στην Αφρικανική Ηπειρο, πόσα χρόνια είστε;**

Είμαι συνολικά 18 χρόνια.

• **Πώς βρεθήκατε εκεί;**

Είχαμε ξεκινήσει από την Σχολή στην Πάτμο, όταν ήμασταν με τον πατέρα Αμφιλόχιο Τσούκο, τον νυν μητροπολίτη Γάνου και Χώρας, πρώην Νέας Ζηλανδίας, την ιδέα της ιεραποστολής. Αργότερα έγινα μοναχός στο Θάρρι και έτυχε μετά από αρκετά χρόνια να βρεθώ στην Αλεξάνδρεια στο Πατριαρχείο, όπου μου άρεσε και έμεινα. Από εκεί και πέρα άρχισε η πορεία μου στην Αφρικανική Ηπειρο.

• **Εκεί, το έργο σας είναι κυρίως ιεραποστολικό.**

Ναι, ακριβώς. Ο πολύς κόσμος νομίζει ότι η ιεραποστολή είναι μόνον να βαπτίζουμε. Η ιεραποστολή είναι πολυδιάστατη και πολυσχιδής, δεν έχει έναν μόνο τομέα. Βασικός στόχος είναι ο εκχριστιανισμός – όχι ο εξελληνισμός – όσων επιθυμούν.

• **Πώς είναι η ζωή εκεί;**

Έχει πολλές δυσκολίες. Στο Μπουρούντι είχαμε νερό, είχε κεντρικό σύστημα ύδρευσης όμως δεν υπήρχε ρεύμα καθημερινά και πρωί και βράδυ. Ή πρωί θα είχαμε, ή βράδυ. Στην Γκάνα είχαμε ρεύμα 12 ώρες την εβδομάδα αλλά δεν υπήρχε κεντρική ύδρευση, οπότε η Μητρόπολη, επειδή είναι πάρα πολύ μεγάλη γιατί

εξυπηρετεί και την σχολή των κληρικών, είχε δύο δεξαμενές από τις οποίες προμηθευόταν νερό και εφοδίαζε και το κτήριο που ήταν οι διάφοροι υπάλληλοι ή όσοι έρχονταν για να βοηθήσουν στο έργο μας. Στην Αφρική ή νερό θα έχεις ή ρεύμα, ή τηλέφωνο. Και τα τρία μαζί... δεν γίνεται! Το Σουδάν είναι λίγο πιο προχωρημένο αλλά το πρόβλημα με το ρεύμα παραμένει. Κεντρικό σύστημα ύδρευσης υπάρχει, αλλά το νερό έρχεται κατευθείαν από τον Νείλο, δεν φιλτράρεται.

- **Αυτά που μας περιγράφετε, φαντάζουν εξωπραγματικά.**

Αυτά δεν είναι τίποτα... Το πιο δύσκολο είναι οι ασθένειες. Δεν ξέρεις ούτε τι θα πάθεις, ούτε πότε θα το πάθεις, με περισσότερο διαδεδομένη την ελονοσία που είναι και η πιο θανατηφόρα στην Αφρική, αν και θεραπεύεται. Απλά δεν υπάρχουν τα μέσα και πολλές φορές η σωστή διάγνωση για να θεραπευτεί. Αν είσαι στην πόλη θα σωθείς, αν είσαι στο χωριό δύσκολα... Και βέβαια δεν υπάρχουν τα κατάλληλα φάρμακα σε όλες τις χώρες για να μπορέσουν να θεραπευτούν οι ασθενείς. Έχει κι άλλες ασθένειες που δεν τις γνωρίζουμε εδώ, όπως ο τύφος, η χολέρα, ασθένειες που τις ακούμε και νομίζουμε ότι ανήκουν σε μια άλλη εποχή. Το καλό είναι να πάθεις κάτι από αυτά εκεί στην Αφρική.

- **Το κακό ποιο είναι;**

Να το πάθεις στην Ελλάδα (!) γιατί π.χ. η ελονοσία δεν εκδηλώνεται αμέσως. Αν την πάθεις στην Αφρική, οι γιατροί ξέρουν ότι είναι ελονοσία και θα σε βοηθήσουν. Αν το πάθεις στην Ελλάδα, μέχρι να διαγνωστεί, δύσκολα θα αντιμετωπιστεί.

- **Δεν φοβάστε;**

Έχουμε ξεπεράσει τον φόβο στην Αφρική. Στο Μπουρούντι βρέθηκα μετά τον εμφύλιο πόλεμο, όπου η κατάσταση ήταν ιδιαίτερα δύσκολη. Κάθε βράδυ άκουγες να σκάνε χειροβομβίδες, διάφορα εκρηκτικά, πυροβολισμούς... Η στέγη του σπιτιού που έμενα στο Μπουρούντι ήταν τρύπια από τις σφαίρες, το χειμώνα έπρεπε να κρατάω ομπρέλα μέσα στο σπίτι. Αυτά με το νερό και το ρεύμα είναι τα πιο απλά. Γενικά η ζωή στην Αφρική είναι δύσκολη και μια περιπέτεια και μία μεγάλη εμπειρία. Αν επιβιώσεις...

- **Τι σας κρατάει εκεί;**

Αυτό δεν το ξέρω, ούτε μπορώ να το καταλάβω. Εμείς, εξάλλου, ανήκουμε σε διαφορετικό δυναμικό, στο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας οπότε γνωρίζουμε τι έχουμε να περιμένουμε. Το έργο στο Μπουρούντι από το οποίο δεν θα έφευγα αν δεν με έστελναν στην Γκάνα, είναι «γέννημα» δικό μου. Βρήκα μια εκκλησία που είχαν αφήσει οι Έλληνες από το 1959 όταν ήταν εκεί 15.000-16.000 Έλληνες, όταν πήγα εγώ ήταν μόλις 80. Χτίσαμε άλλες δύο εκκλησίες που επειδή ήταν πολύ μεγάλες δεν προλάβαμε να τις ολοκληρώσουμε, τις ολοκληρώνει ο σημερινός επίσκοπος,

φτιάξαμε σχολεία, φτιάξαμε κλινικές...

- **Γιατί φύγατε;**

Με μετέθεσε ο Πατριάρχης στην Γκάνα, όπου υπήρχαν κι εκεί ανάγκες.

- **Παραιτηθήκατε όμως από εκεί.**

Παραιτήθηκα διότι ενώ η Γκάνα είναι μια πολύ καλή περιοχή, υπήρχαν πολλά προβλήματα. Χρειαζόμασταν μόνο για το νερό γύρω στα 600ευρώ τον μήνα. Ρεύμα δεν είχαμε. Η ζωή ήταν πολύ ακριβή, η Αφρική γενικά είναι πιο ακριβή από την Ευρώπη. Και η Γκάνα, επειδή το εμπόριο το διακινούσαν Λιβανέζοι, η ζωή ήταν πολύ ακριβή, ήταν οικονομικά και ψυχολογικά εξαντλητικό με τις καταστάσεις που έπρεπε να αντιμετωπίσουμε κάθε μέρα. Έχει πολλή φτώχεια παρά το γεγονός ότι θεωρείται αναπτυσσόμενη χώρα. Με δυσκόλευε πολύ, η ακριβή ζωή εκεί.

- **Εκεί που είστε σήμερα είναι καλύτερα;**

Πολύ καλύτερα.

- **Μπορείτε να μας περιγράψετε μια τυπική μέρα στην μητρόπολη του Σουδάν;**

Καταρχήν να πούμε ότι είναι ισλαμική χώρα κατά 99,99% στην οποία όμως υπάρχει αρμονική συμβίωση μεταξύ Χριστιανών και Μουσουλμάνων. Έχει και 4.000.000 Κόπτες Ορθοδόξους. Οι Ελληνορθόδοξοι είμαστε γύρω στις 2.500. Αυτή στη στιγμή λειτουργεί μόνο μια εκκλησία, στο Χαρτούμ. Οι υπόλοιπες πέντε είναι διασκορπισμένες σε διάφορα σημεία του Σουδάν κι έχουν παραχωρηθεί στους Κόπτες για χρήση, από εμάς δεν έχει μείνει κανένας εκεί. Η μέρα περιλαμβάνει κυρίως δουλειά γραφείου, διότι όλοι οι Έλληνες που έφυγαν από το Σουδάν και σήμερα είναι στην Ελλάδα, χρειάζονται διάφορα έγγραφα που έχει μόνο η Μητρόπολη. Επίσης γίνονται διάφορες επικοινωνιακές επαφές με την ελληνική κοινότητα, με το Διεθνές Σχολείο, που κάποτε ήταν ελληνικό, επαφές με διάφορες άλλες αρχές και βεβαίως σε καθημερινή βάση επαφή με το υπουργείο που είναι υπεύθυνο για τις εκκλησίες που μας βοηθάει πάρα πολύ. Επίσης φροντίζουμε την συντήρηση των εκκλησιών και κυρίως τους Έλληνες που έχουν μείνει εκεί. Είναι 80 Έλληνες και 400 μιγάδες ελληνικής καταγωγής που έχουν έρθει από το Νότιο Σουδάν, τους περισσότερους από τους οποίους έχουμε αναλάβει εμείς. Τα σχολεία τους, την ιατρική και φαρμακευτική τους περίθαλψη. Αυτή είναι μια μέρα στο Σουδάν. Έχουμε και το Νότιο Σουδάν, που είναι άλλο κράτος κι εκεί το έργο είναι ιεραποστολικό. Εξαιτίας του πολέμου ξεκινήσαμε εκεί την ανέγερση κλινικής, σχολείου και εκκλησίας. Να σημειώσουμε ότι οι μητροπόλεις του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας έχουν συνολικά περίπου 5.000 ιδρύματα, εκπαιδευτικά και νοσηλευτικά. Επίσης φροντίζουμε τις σχέσεις και τις επαφές μας με τις εκκλησίες των άλλων θρησκειών. Σε χώρες του εξωτερικού οφείλουμε να φροντίζουμε για να

υπάρχει αρμονία. Οι ισορροπίες είναι πολύ εύθραυστες.

- **Αρα όλα αυτά τα 18 χρόνια ισορροπείτε στην καθημερινότητά σας.**

Αυτό ακριβώς. Ας μην ξεχνάμε ότι δεν ζούμε σε μια ορθόδοξη χώρα.

- **Στη Ρόδο έρχεστε τακτικά;**

Ναι. Όταν είσαι στην Αφρική χρειάζεσαι εναλλαγές. Το Πατριαρχείο και ο πατριάρχης το γνωρίζουν αυτό. Πρέπει ανά τακτά χρονικά διαστήματα να αλλάζουμε παραστάσεις. Εξάλλου πρέπει σε τακτά χρονικά διαστήματα να κάνουμε ανοσολογικές εξετάσεις για διάφορες ασθένειες. Αυτές τις κάνουμε στην Ελλάδα και οι περισσότεροι ερχόμαστε τακτικά για ανανέωση. Εχουμε ένα σωρό βάσανα και σκοτούρες που οι περισσότεροι δεν μπορούν να αντιληφθούν. Ζούμε μέσα στη σκόνη, σε υψηλές θερμοκρασίες μια χωρίς νερό και μια χωρίς ρεύμα, καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε καταστάσεις που και να τις αναφέρω δύσκολα θα τις καταλάβει κάποιος που δεν τις ζει.

- **Εσείς πού μεγαλώσατε;**

Στη Χάλκη γεννήθηκα και μεγάλωσα. Ηθελα από μικρός να ακολουθήσω το δρόμο της εκκλησίας.

- **Την πορεία όμως την σημερινή την είχατε σκεφτεί;**

Όχι. Αυτή προέκυψε. Ποτέ δεν είχα σκεφτεί ότι θα βρεθώ στην Αφρική, ότι θα γίνω επίσκοπος στο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας... Όλα προέκυψαν κατά τύχη, από ένα λάθος τηλεφώνημα.

- **Που μάλλον δεν ήταν και τόσο λάθος τελικά.**

Ναι, μάλλον. Ο Θεός τα κανονίζει αυτά.

- **Στη Χάλκη πηγαίνετε σήμερα;**

Ναι, όποτε μπορώ. Και στην Κρητηνία πηγαίνω απ'όπου κατάγεται η μητέρα μου και ζουν τα αδέρφια μου.

- **Όταν είστε στην Αφρική, τι εικόνες έχετε μαζί σας από την Ελλάδα;**

Τη θάλασσα! Μεγάλωσα μέσα στη θάλασσα γι αυτό και μου λείπει τόσο πολύ.

- **Από την Αφρική, αναπολώντας την 18χρονη πορεία σας εκεί, τι σας έρχεται στο μυαλό;**

Ξεκίνησα από την Αίγυπτο την οποία αγάπησα και θεωρώ δεύτερη πατρίδα μου. Η πρώτη μου αποστολή μετά την Αλεξάνδρεια, ήταν το Μπουρούντι. Με την Αφρική συμβιβάστηκα... Στο Μπουρούντι ξυπνούσαμε το πρωί και βλέπαμε πτώματα δεξιά και αριστερά, πηγαίναμε στην εκκλησία και ο τόπος μύριζε αίμα και μπαρούτι. Κάθε μέρα. Σκληρές εικόνες... Εκείνο που προσπαθώ να κρατήσω από το

Μπουρούντι και από τη Ρουάντα, είναι τη φύση. Ειδικά από το Μπουρούντι όπου καθόμασταν κοντά στη λίμνη για να πιούμε τον καφέ μας και να ξεκουραστούμε λίγο και μας πλησίαζαν ιπποπόταμοι, κροκόδειλοι...! Πολύ δυνατές εικόνες όμως που έχω κρατήσει από εκεί και με έχουν κάνει να σκέφτομαι διαφορετικά για τη ζωή είναι οι εικόνες των παιδιών που περιμένουν έστω και μια καραμέλα, λίγο καθαρό νερό, λίγο φαγητό. Έχω κρατήσει τη χαρά που έχουν στα πρόσωπά τους οι άνθρωποι όταν ανοίγεις ένα πηγάδι κι έχουν καθαρό νερό... Αυτή η χαρά κι αυτός ο πόθος να δοκιμάσουν κάτι καινούριο που για εμάς είναι δεδομένο, όπως η καραμέλα... Όλα αυτά μένουν.

- **Το βράδυ, τι ονειρεύεστε;**

Δεν προλαβαίνω να ονειρευτώ γιατί προσπαθώ να σκεφτώ πώς θα τελειώσω όλα αυτά που έχω να κάνω, οπότε τα όνειρα είναι πολυτέλεια.

- **Πώς μπορεί να βοηθήσει κάποιος που επιθυμεί, το έργο της εκκλησίας στην Αφρική;**

Μπορεί να απευθυνθεί στις μητροπόλεις και στους ιεραποστολικούς συνδέσμους.

- **Θα ήθελα, κλείνοντας την συνέντευξη να μου πείτε ποια είναι η πιο όμορφη αλλά και η πιο δύσκολη που έχετε ζήσει εκεί.**

Η πιο όμορφη ήταν όταν χτίσαμε την εκκλησία στο Μπουρούντι. Ήταν σε μια περιοχή με αντάρτες, τους οποίους η κυβέρνηση δεν είχε σε ιδιαίτερη εκτίμηση. Η καλύτερη στιγμή ήταν όταν χτίστηκε η εκκλησία και τους πείσαμε να φέρουν τα όπλα και να τα παραδώσουν. Μετά την εκκλησία, ήρθαν τα αυτοκίνητα του στρατού και παρέλαβαν τα όπλα από τους αντάρτες. Αυτή ήταν μια από τις εντυπωσιακές στιγμές. Ως προς τις δύσκολες, δεν νομίζω ότι υπάρχει κάποια πιο δύσκολη. Προσπαθώ να κρατήσω τις καλές στιγμές. Θυμάμαι μια φορά είχαμε πάει να κάνουμε μια χειροτονία στο ανατολικό Κογκό, και στην επιστροφή... έλειπε η γέφυρα! Δεν μπορούσαμε να περάσουμε τα σύνορα για να γυρίσουμε... Ε, τι να κάνουμε, περάσαμε με τα πόδια μέσα από τον ποταμό, πήγαμε και βρήκαμε ένα άλλο αυτοκίνητο για προλάβουμε να περάσουμε πριν κλείσουν τα σύνορα - διότι εκεί τα σύνορα κλείνουν στις 5 το απόγευμα για λόγους ασφαλείας. Και πολλά τέτοια... Αλλά τις χειρότερες στιγμές δεν τις συγκρατώ, προτιμώ να κρατώ τις καλύτερες.

